

Przypisanie winy. Podstawy teorii ekskulpantów

Mikołaj Małecki

Kraków 2019

Spis treści

Skróty	9	
Przedmowa	11	
Wprowadzenie	15	
Rozdział 1. Przypisanie winy w strukturze przestępstwa	19	
1.	Modele struktury przestępstwa w analizach karnistycznych	23
1.1.	Monomodelowe ujęcie struktury przestępstwa	23
1.2.	Wielomodelowe ujęcie struktury przestępstwa	30
1.3.	Cechy ujęcia wielomodelowego	39
1.4.	Przestępnosc a odpowiedzialność	51
1.5.	Elementy struktury przestępstwa	62
2.	Struktura przestępstwa a czynności konwencjonalne	66
2.1.	Czynność konwencjonalna	67
2.2.	Tekst prawny jako opis świata możliwego	73
2.3.	Czynność przypisania winy	79
3.	Analiza normatywna struktury przestępstwa	84
3.1.	Struktura przestępstwa a norma sankcjonująca	85
3.2.	Struktura przestępstwa a norma kompetencyjna	95
3.3.	Czasoprzestrzeń struktury przestępstwa	102
Rozdział 2. Ekskulpacja sprawcy czynu zabronionego	105	
1.	Wina, przypisanie winy i bycie winnym w światach możliwych	107
1.1.	Koncepcja wielu światów	107
1.2.	Horyzonty przypisania winy	114

1.3.	Przypisanie winy jako zaktualizowana zarzucalność	133
2.	Przypisanie winy a podleganie i niepodleganie karze	142
2.1.	(Brak) potrzeby ukarania	145
2.2.	Retrybutylna funkcja kary	154
2.3.	Konstytucyjne wzorce przypisania winy	160
3.	Charakter prawny przypisania winy	165
3.1.	Zawartość art. 1 § 3 k.k.	168
3.2.	Światy uwzględniane przez art. 1 § 3 k.k.	177
3.3.	Samoistna funkcja art. 1 § 3 k.k.	193
 Rozdział 3. Okoliczności wpływające na możliwość przypisania winy		201
1.	Kryteria ekskulpacji 2°	202
1.1.	Ekosystem ekskulpanów 2°	203
1.2.	Specyfika kontracyznu	209
1.3.	Neutralizacja pokrzywdzenia	214
1.4.	Właściwości podmiotu niezdatnego do poniesienia winy	216
1.5.	Swoiste ekskulpany	222
2.	Exskulpanty 2° a przedawnienie karalności czynu	225
2.1.	Globalne racjonalizacje przedawnienia	225
2.2.	Lokalne racjonalizacje przedawnienia	229
2.3.	Przedawnienie winy	233
3.	Ustawowa typizacja ekskulpanów 2°	243
3.1.	Problem właściwej klauzuli	244
3.2.	Problem czynnego żalu	251
3.3.	Problem instytucji eklektycznych	256
 Tezy		263
 Bibliografia		265
Literatura		265
Orzecznictwo		286
Tabele		287
Rysunki		287

Bibliografia

Literatura

- Action and Interpretation: Studies In the Philosophy of the Social Sciences*, red. C. Hookway, P. Pettit, Cambridge 1978.
- Albiński T., *Spór o realizm modalny. Teoria światów możliwych Davida Levisa*, Poznań 2009.
- Alm D., *Crime Victims and the Right to Punishment*, „Criminal Law and Philosophy” 2019, vol. 1.
- Andrejew I., *Polskie prawo karne w zarysie*, Warszawa 1989.
- Bafia J., *Polskie prawo karne*, Warszawa 1989.
- Balon A., *Zmiana przepisów o przedawnieniu karalności a zakaz retroakcji (Problemy aksjologiczne i interpretacyjne)*, „Państwo i Prawo” 2006, nr 11.
- Banasik K., *Przedawnienie w prawie karnym w systemie kontynentalnym i anglosaskim*, Warszawa 2014.
- Barczak-Oplustil A., *Reguły postępowania jako znamię typu czynu zabronionego*, Kraków 2003 (niepublikowana rozprawa doktorska).
- Barczak-Oplustil A., *Zasada koincydencji winy i czynu w Kodeksie karnym*, Kraków 2016.
- Bednarz G., *Leona Chwistka teoria wielości rzeczywistości w sztuce*, „Studia Humanistyczne AGH” 2018, tom 17/1.
- Belzer M., *Self-Conception and Personal Identity: Revisiting Parfit and Lewis with an Eye on the Grip of the Unity Reaction*, w: *Personal Identity*, ed. E.F. Paul, F.D. Miller Jr., J. Paul, Cambridge 2005.
- Berto F., *Impossible Worlds and Propositions. Against the Parity Thesis*, „The Philosophical Quarterly” 2010, nr 60 (240).

- Berto F., *Impossible Worlds*, w: *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* 2013, red. E.N. Zalta <<https://plato.stanford.edu>>.
- Bielski M., *Koncepcja kontratypów jako okoliczności wyłączających karalność*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2010, z. 2.
- Bielski M., *Obiektywne przypisanie skutku przestępnego w przypadku kolizji odpowiedzialności za skutek*, „Państwo i Prawo” 2005, z. 10.
- Bigaj T., *Non-Locality and Possible Worlds. A Counterfactual Perspective on Quantum Entanglement*, Frankfurt 2006.
- Binding K., *Die Normen und ihre Übertretung*, t. I, Leipzig 1916.
- Błachut J., Gaberle A., Krajewski K., *Kryminologia*, Gdańsk 2006.
- Bojarski T., *Polskie prawo karne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 2002.
- Bojarski T., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. T. Bojarski, Warszawa 2016.
- Bremer J., *Osoba – fikcja czy rzeczywistość? Tożsamość i jedność Ja w świetle badań neurologicznych*, Kraków 2007.
- Brożek B., *Derywacyjna koncepcja wykładni z perspektywy logicznej*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2006, z. 1.
- Buchała K., *Prawo karne materialne*, Warszawa 1980.
- Buchała K., *Prawo karne materialne*, Warszawa 1989.
- Buchała K., w: *Komentarz do Kodeksu karnego. Część ogólna*, red. K. Buchała, Warszawa 1994.
- Buchała K., Zoll A., *Polskie prawo karne*, Warszawa 1995.
- Buchała K., Zoll A., *Polskie prawo karne*, Warszawa 1997.
- Budyn-Kulik M., w: *Prawo karne materialne. Część ogólna*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2009.
- Budyn-Kulik M., *Zabójstwo tyrana domowego. Studium prawnokarne i wiktymologiczne*, Lublin 2005.
- Cane P., *Responsibility in Law and Morality*, Oxford – Portland 2002.
- Cesarz K., *Przekroczenie granic obrony koniecznej w wyniku strachu lub wzburzenia usprawiedliwionych okolicznościami zamachu (art. 25 § 3 k.k.) w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego*, w: *Okoliczności wyłączające bezprawność czynu*, red. J. Majewski, Toruń 2008.
- Chojniak Ł., *Umorzenie restytucyjne – odpowiedź na zjawisko nadmiernej kryminalizacji i penalizacji?*, w: *Granice kryminalizacji i penalizacji*, red. S. Pikulski, M. Romańczuk-Grądzka, Olsztyn 2013.
- Chomsky N., *Degrees of Grammaticalness*, w: *The Structure of Language: Readings in the Philosophy of Language*, red. J. Fodor, J. Katz, Englewood Cliffs – New Jersey – Prentice Hall 1964.
- Chrobak K., *Leon Chwistek o relacyjności i dynamice pojęcia rzeczywistości*, „Studia Philosophica Wratislaviensia” 2011, vol. VI, nr 4.
- Chwistek L., *Wielość rzeczywistości w sztuce*, Kraków 1924.
- Ciecierski T., *Czym mogą być światy możliwe?*, „Filozofuj” 2016, nr 6 (12).
- Ciecierski T., *Leibniz o konieczności, możliwości i wolnej woli*, „Przegląd Filozoficzny. Nowa Seria” 2003, nr 1.

- Cieply F., *Sprawiedliwościowa racjonalizacja wymiaru kary kryminalnej wobec współczesnych tendencji polityki karnej w Polsce*, Lublin 2017.
- Cieślak M., *Polska procedura karna*, Warszawa 1984.
- Cieślak M., *Polskie prawo karne. Zarys systemowego ujęcia*, Warszawa 1994.
- Cieślak M., *Polskie prawo karne. Zarys systemowego ujęcia*, Warszawa 1990.
- Cieślak W., *Prawo karne. Zarys instytucji i naczelné zasady*, Warszawa 2010.
- Cychosz P., *Konstytucyjny standard prawa karnego materialnego w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, Kraków 2017.
- Cyruł W., *Wpływ procesów komunikacyjnych na praktykę tworzenia i stosowania prawa*, Warszawa 2012.
- Czapła P. i in., *Z problematyki usiłowania nieudolnego i dobrowolności czynnego żalu (analiza krytyczna uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2017 r., I KZP 16/16)*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2018, z. 2.
- Czepita S., *Czynności konwencjonalne i formalne w prawie a proces prawotwórczy i rola Trybunału Konstytucyjnego*, „Państwo i Prawo” 2014, nr 12.
- Czepita S., *Formalizacja i konwencjonalizacja działań w prawie*, w: *Konwencjonalne i formalne aspekty prawa*, red. S. Czepita, Szczecin 2006.
- Czepita S., Kuniewicz Z., *Spór o konwalidację nieważnych czynności prawnych*, „Państwo i Prawo” 2002, nr 9.
- Czepita S., *O koncepcji czynności konwencjonalnych w prawie*, w: *Wykładnia konstytucji. Aktualne problemy i tendencje*, red. M. Smolak, Warszawa 2016.
- Czepita S., *O pojęciu czynności konwencjonalnej i jej odmianach*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2017, z. 1.
- Czepita S., *Reguły konstytucyjne a zagadnienia prawoznawstwa*, Szczecin 1996.
- Czepita S., Wronkowska S., Zieliński M., *Założenia szkoły poznańsko-szczecińskiej w teorii prawa*, „Państwo i Prawo” 2013, nr 2.
- Czesna E., Nowaczyk A., *Dwie (anty)filozoficzne „gramatyki” Ludwiga Wittgensteina*, „Analiza i Egzystencja” 2013, t. 23.
- Czynny żal jako okoliczność wpływająca na odpowiedzialność karną*, red. J. Majewski, Warszawa 2018.
- Dąbrowska-Kardas M., *Analiza dyrektywalna przepisów części ogólnej kodeksu karnego*, Warszawa 2012.
- Dancing-Rosenberg H., Dagan N., *Retributarianism: A New Individualization of Punishment*, „Criminal Law and Philosophy” 2019, vol. 19.
- Daniluk P., *Warunki determinujące skuteczność zgody uprawnionego w prawie karnym*, „Palestra” 2005, nr 1–2.
- Dębski R., *Głos w sprawie teorii negatywnych znamion czynu zabronionego*, w: *Państwo prawa i prawo karne. Księga Jubileuszowa Profesora Andrzeja Zolla. Tom II*, red. P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2012.
- Dębski R., *Jeszcze o normie prawnokarnej*, w: *Nauki penalne wobec szybkich przemian socjokulturowych. Księga jubileuszowa Profesora Mariana Filara*, red. A. Adamski i in., Toruń 2012.

- Dębski R., *Kilka uwag o kryminalizacji i o ustawowej określoności czynów zabronionych*, w: *Problemy wymiaru sprawiedliwości karnej. Księga Jubileuszowa Profesora Jana Skupińskiego*, red. A. Błachnio-Parzych, J. Jakubowska-Hara, J. Bosonoga, H. Kuczyńska, Warszawa 2013.
- Dębski R., *O normie prawnej we współczesnym piśmiennictwie polskim*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Iuridica” 1994, nr 60.
- Dębski R., *Pozaustawowe znamiona przestępstwa. O ustawowym charakterze norm prawa karnego i znamionach typu czynu zabronionego nieokreślonych w ustawie*, Łódź 1995.
- Dębski R., *Typ czynu zabronionego (typizacja)*, w: *System Prawa Karnego. Tom III. Nauka o przestępstwie. Zasady odpowiedzialności karnej*, red. R. Dębski, Warszawa 2012.
- DeGrazia D., *O byciu osobą poza gatunkiem Homo sapiens*, w: *W obronie zwierząt*, red. P. Singer, tłum. M. Betlej, Warszawa 2011.
- Dennett D., *Conditions of Personhood*, w: *The Identities of Persons*, red. A. Oksenberg-Rorty, Berkeley 1976.
- DeRosset L., *Possible Worlds I: Modal Realism*, „Philosophy Compass” 2009, nr 4 (6).
- Dick S.J., *Plurality of Worlds: The Extraterrestrial Life Debate from Democritus to Kant*, Cambridge 1984.
- Diels H., Kranz W., *Die Fragmente der Vorsokratiker*, Weidmann 1989.
- Dietrich M., Namysłowska B., *Prawo karne – część ogólna*, Warszawa 1998.
- Domański W., *Umorzenie konsensualne (art. 59a k.k.). Wystąpienie podczas III Krakowskiego Forum Karnistycznego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, z. 2.
- Duda A., Sokołowska D., *Nowe granice kryminalizacji przestępstwa niealimentacji oraz mechanizmy redukcji karania według znowelizowanego brzmienia art. 209 k.k.*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2017, nr 4.
- Duda J., *W sprawie definicji nieumyślności – polemicznie*, „Palestra” 2014, nr 5/6.
- Dudka K., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. K. Dudka, Warszawa 2018.
- Dummett M., *Realność przeszłości*, w: *Metafizyka w filozofii analitycznej*, red. T. Szubka, tłum. T. Szubka, Lublin 1995.
- Dummett M., *The Reality of the Past*, „Proceedings of the Aristotelian Society” 1968–1969, nr 69.
- Duraj-Nowosielska I., *O teście negacji, kontekstach interpretacyjnych i zdaniach „wyratowanych”*, „Linguistica Copernicana” 2013, nr 2 (10).
- Dyrda A., *Konwencja u podstaw prawa. Kontrowersje pozytywizmu prawniczego*, Warszawa 2013.
- Eichstaedt K., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I (art. 1–424)*, red. D. Świecki, Warszawa 2018.
- Farnham D., *A Hegelian Theory of Retribution*, „The Journal of Social Philosophy” 2008, vol. 39.
- Faroldi F.L.G., *The Normative Structure of Responsibility. Law, Language, Ethics*, United Kingdom 2014.
- Femiak T., *O poglądach Leona Chwistka ze szczególnym uwzględnieniem teorii wielości rzeczywistości (w 120-tą rocznicę urodzin i 60-tą rocznicę śmierci Leona Chwistka)*, „Doctrina. Studia Społeczno-Polityczne” 2005, nr 2.

- Filar M., *Dekryminalizacja i jej efekty*, „Nowe Prawo” 1985, nr 12.
- Filar M., *Doskonalenie czy psucie. Kilka uwag o nowelizacji art. 25 k.k.*, w: *Gaudium in litteris est. Księga jubileuszowa ofiarowana Pani Profesor Genowefie Rejman z okazji osiemdziesiątych urodzin*, red. L. Gardocki, M. Królikowski, A. Walczak-Żochowska, Warszawa 2005.
- Filar M., *W obronie obrony koniecznej*, w: *Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Andrzeja Gaberle*, red. K. Krajewski, Kraków 2007.
- Filar M., *Wyłączenie odpowiedzialności karnej*, w: *Nowa kodyfikacja prawa karnego. Krótkie komentarze*, Warszawa 1998.
- Filek J., *Filozofia odpowiedzialności XX wieku*, Kraków 2003.
- Gardocki L., *Meandry zakresu kryminalizacji w sferze wolności seksualnej i obyczajności w polskim prawie karnym*, w: *Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Bojarskiemu*, red. A. Michalska-Warias, I. Nowakowski, J. Piórkowska-Flieger, Lublin 2011.
- Gardocki L., *Prawo karne*, Warszawa 2006.
- Gardocki L., *Prawo karne*, Warszawa 2008.
- Gardocki L., *Prawo karne*, Warszawa 2009.
- Gardocki L., *Zagadnienia teorii kryminalizacji*, Warszawa 1990.
- Gaudium in litteris est. Księga jubileuszowa ofiarowana Pani Profesor Genowefie Rejman z okazji osiemdziesiątych urodzin*, red. L. Gardocki, M. Królikowski, A. Walczak-Żochowska, Warszawa 2005.
- Gensikowski P., *Nowelizacja art. 25 § 3 Kodeksu karnego*, „Prokuratura i Prawo” 2009, nr 9.
- Giezek J., *Metoda prawa karnego. O budowaniu „karnistycznych” teorii naukowych oraz ich wpływie na odpowiedzialność karną*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie” 2014, t. VIII.
- Giezek J., *O możliwości naukowego uzasadnienia zmiany modelu odpowiedzialności karnej*, „Państwo i Prawo” 2017, nr 2.
- Giezek J., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2012.
- Giezek J., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Kraków 2007.
- Giezek J., w: *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, red. M. Bojarski, Warszawa 2007.
- Giezek J., w: *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, M. Bojarski, J. Giezek, Z. Sienkiewicz, Warszawa 2004.
- Giezek J., w: *Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, red. M. Bojarski, Warszawa 2010.
- Gizbert-Studnicki T., Dyrda A., Grabowski A., *Metodologiczne dychotomie. Krytyka pozytywistycznych teorii prawa*, Warszawa 2016.
- Gizbert-Studnicki T., *Normy celowościowe a reguły konstytucyjne w prawie*, w: *Prawo i polityka. Księga pamiątkowa ku czci K. Opałka*, red. A. Bodnar, J.J. Wiatr, J. Wróblewski, Warszawa 1988.
- Gizbert-Studnicki T., *O nieważnych czynnościach prawnych w świetle koncepcji czynności konwencjonalnych*, „Państwo i Prawo” 1975, z. 4.
- Gizbert-Studnicki T., *Recenzja książki J. Nowackiego: Przepis prawny a norma prawna*, Katowice 1988, „Państwo i Prawo” 1990, nr 11.

- Gizbert-Studnicki T., *Wieloznaczność leksykalna w interpretacji prawniczej*, Kraków 1978.
- Glaser S., Mogilnicki A., *Kodeks karny. Komentarz. Prawo o wykroczeniach. Przepisy wprowadzające. Tezy z orzeczeń Sądu Najwyższego. Wyciągi z motywów ustawodawczych*, Kraków 1934.
- Glaser S., *Polskie prawo karne w zarysie*, Kraków 1933.
- Gofroń C., *Problematyka ogólna normy prawnokarnej*, w: *Problemy ewolucji prawa karnego*, red. T. Bojarski, Lublin 1990.
- Górowski W., w: *Przestępstwa narkotykowe i dopalacze. Komentarz*, red. W. Górowski, D. Zając, Kraków 2019.
- Gostyński Z., *Odstąpienie od wymierzenia kary jako skazanie w świetle nowej kodyfikacji karnej*, „Palestra” 1998, nr 11–12.
- Grajewski J., Steinborn S., w: *Komentarz aktualizowany do art. 425–673 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 97.89.555)*, red. L.K. Paprzycki, LEX 2015 (wydanie elektroniczne).
- Grochowski M., *Rola dewiacji w uzasadnianiu hipotez semantycznych. Wprowadzenie do problematyki*, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego” 2008, nr LXIV.
- Grupiński R., *Zmiana przepisów o przedawnieniu karalności w świetle zasady „lex retro non agit”*, w: *Rozważania o prawie karnym. Księga pamiątkowa z okazji siedemdziesięciolecia urodzin profesora Aleksandra Ratajczaka*, red. A.J. Szwarc, Poznań 1999.
- Grzegorzczak A., *Zarys logiki matematycznej*, Warszawa 1981.
- Grześkowiak A. (red.), *Prawo karne*, Warszawa 2007.
- Grześkowiak A., *Funkcje kary w świetle projektów zmian kodeksu karnego*, w: *Ius et Lex. Księga jubileuszowa ku czci profesora Adama Strzembosza*, red. A. Dębiński, A. Grześkowiak, K. Wiak, Lublin 2002.
- Grześkowiak A., w: *Prawo karne*, red. A. Grześkowiak i in., Warszawa 2009.
- Grzeszczyk W., *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2006.
- Gubiński A., *Zgoda pokrzywdzonego*, „Państwo i Prawo” 1960, z. 10.
- Gurczyński J., *Przedmiotowe logiki fikcji. Część I. Semantyki światów możliwych D. Lewisa*, „Diametros” 2012, nr 33.
- Gut P., *Leibniz: Personal Identity and Sameness of Substance*, „Roczniki Filozoficzne” 2017, nr 2.
- Gutowski M., Kardas P., *Wykładnia i stosowanie prawa w procesie opartym na Konstytucji*, Warszawa 2017.
- Gutowski M., *Nieważność czynności prawnej*, Warszawa 2006.
- Hage J., *Separating Rules from Normativity*, w: *Problems of Normativity, Rules and Rule-Following*, red. M. Araszkiwicz i in., Springer 2015.
- Hart H.L.A., *Punishment and Responsibility. Essays in the Philosophy of Law*, Oxford University Press 2008.
- Hermanowicz M., *Przedawnienie w świetle projektów zmian kodeksu karnego*, „Ius Novum” 2015, nr 1.
- Hirsch H.J., *Der Streit um Handlungs- und Unrechtslehre, insbesondere im Spiegel der Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft*, ZStW 94, 1982.
- Hofmański P., Sadzik E., Zgryzek K., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. II, red. P. Hofmański, Warszawa 2007.

- Hryniewicz-Lach E., *Kompensacja szkód i krzywd w prawie karnym*, „Prokuratura i Prawo” 2016, nr 3.
- Ingarden R., *Książeczka o człowieku*, tłum. A. Węgrzecki, Kraków 1972.
- Inny słownik języka polskiego. Tom I*, red. M. Bańko, Warszawa 2000.
- Ius et Lex. Księga jubileuszowa ku czci profesora Adama Strzembosza*, red. A. Dębiński, A. Grześkowiak, K. Wiak, Lublin 2002.
- Jadacki J.J., *O poglądach filozoficznych Leona Chwistka (w siedemdziesiątą rocznicę wydania zasady sprzeczności w świetle nowszych badań Bertranda Russella)*, „Studia i Materiały z Dziejów Nauki Polskiej”, Warszawa 1986, z. 1.
- Jakubiec M., *Davidą Lewisa koncepcja fikcyjnego stanu rzeczy jako opisu świata możliwego a problem statusu norm prawnych*, „Semina Scientiarum” 2016, nr 15.
- Janusz-Pohl B., *Formalizacja i konwencjonalizacja jako instrumenty analizy czynności karnoprosesowych w prawie polskim*, Poznań 2017.
- Janusz-Pohl B., *O wyroku nieistniejącym w polskim postępowaniu karnym*, „Państwo i Prawo” 2013, nr 12.
- Jaśkiewicz J., *Poznanie faktów w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2013.
- Jaworska-Wieloch A., *Przyczynek do rozważań o publicznym bądź prywatnym charakterze orzeczenia restytucyjnego na tle porozumień dotyczących naprawienia szkody po wydaniu wyroku*, w: *Kara kryminalna. Perspektywa historyczna i penologiczna*, red. T. Maciejewski, W. Zalewski, Gdańsk 2019.
- Jędrzejewski Z., *Artykuł 28 § 1 k.k. po nowelizacji z dnia 20 lutego 2015 r. Uwagi na temat konieczności oddzielania strony podmiotowej czynu zabronionego od winy*, „Studia Iuridica” 2016, nr 65.
- Jędrzejewski Z., *Bezprawność*, w: *System Prawa Karnego. Tom III: Nauka o przestępstwie. Zasady odpowiedzialności karnej*, red. R. Dębski, Warszawa 2012.
- Jędrzejewski Z., *Zgoda dysponenta dobrem a struktura przestępstwa*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 5.
- Jeżusek A., *„Domniemanie winy” w prawie karnym materialnym a procesowe domniemanie niewinności*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2016, z. 2.
- Jóźwicki W., *O pojmowaniu dobrowolności jako warunku czynnego żalu*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2008, z. 1.
- Kaczmarek T., *O kontratypach raz jeszcze*, „Państwo i Prawo” 2009, z. 7.
- Kaczmarek T., *O tzw. okolicznościach „wyluczających” bezprawność czynu*, „Państwo i Prawo” 2008, z. 10.
- Kaczmarek T., *Racjonalny ustawodawca wobec opinii społecznej a populizm penalny*, w: *Populizm penalny i jego przejawy w Polsce*, red. Z. Sienkiewicz, R. Kokot, Wrocław 2009.
- Kaczmarek T., *Spory wokół pojęcia winy*, w: *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego: księga poświęcona pamięci Profesora Andrzeja Wąska*, red. L. Leszczyński, E. Skrętowicz, Z. Hołda, Lublin 2005.
- Kalitowski M., w: *Prawo karne. Część ogólna, szczególna i wojskowa*, red. T. Dukiet-Nagórska i in., Warszawa 2010.
- Kardas P., Majewski J., *O dwóch znaczeniach winy w prawie karnym*, „Państwo i Prawo” 1993, nr 10.

- Kardas P., *O relacjach między strukturą przestępstwa a dekodowanymi z przepisów prawa karnego strukturami normatywnymi*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2012, nr 4.
- Kardas P., *Przestępstwo ciągle w prawie karnym materialnym. Analiza konstrukcji modelowych na tle pojęcia czynu, zbiegu przepisów i zbiegu przestępstw*, Kraków 1999.
- Kardas P., Rodzynekiewicz M., *Projekt kodeksu karnego w świetle opinii sądów i prokuratur (część pierwsza – zasady odpowiedzialności karnej, formy popełnienia przestępstwa)*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 1995, nr 2.
- Kardas P., *Sprawozdanie z Konferencji „Kodyfikacje karne po roku”*, zorganizowanej przez Ministra Sprawiedliwości RP, Radę Legislacyjną przy Prezesie Rady Ministrów RP, Centrum Konstytucjonalizmu i Kultury Prawnej Instytutu Spraw Publicznych w Warszawie, „Przegląd Legislacyjny” 2000, nr 1(23).
- Kardas P., *Teoretyczne podstawy odpowiedzialności karnej za przestępne współdziałanie*, Kraków 2001.
- Kardas P., Wróbel W., *Opinia o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny (druk nr 2510)*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2001, nr 1.
- Kardas P., *Zarządzanie konfliktem. Dlaczego w prawie karnym potrzebne jest umorzenie kompensacyjne*, Kraków 2019 (w druku).
- Kardas P., *Zbieg przepisów ustawy w prawie karnym. Analiza teoretyczna*, Warszawa 2011.
- Kardas P., *Zmiany na gorsze i na lepsze*, „Rzeczpospolita” 11 XII 1996.
- Kaufman A.S., *Responsibility, Moral and Legal*, w: *The Encyclopedia of Philosophy*, vol. II, red. P. Edwards, New York – London 1967.
- Kaufmann A., *Lebendiges und Totes in Bindings Normentheorie*, Göttingen 1954.
- Kielkowski T., *Nabycie prawa na mocy decyzji administracyjnej*, Warszawa 2012.
- Kind A., *Persons and Personal Identity*, Cambridge 2015.
- Klepner M., *Klauzule bezkarności w polskim prawie karnym*, „Palestra” 2001, nr 9–10.
- Klubińska M., *Wpływ zgody pokrzywdzonego na złagodzenie odpowiedzialności karnej oskarżonego*, w: *Zgoda pokrzywdzonego*, red. R. Zawłocki, Warszawa 2012.
- Kmiecik R., *Glosa do wyroku SN z dnia 9 października 2001 r., IV KKN 328/9*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2002, nr 9.
- Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll, Kraków 1998.
- Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Kraków 2007.
- Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2012.
- Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część I. Komentarz do art. 1–52*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016.
- Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53–116 k.k.*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016.
- Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Mozgawa, LEX 2018 (wydanie elektroniczne).
- Kodeks karny. Komentarz*, red. T. Bojarski, Warszawa 2016.
- Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzošek, Warszawa 2018.
- Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Grajewski, Kraków 2006.
- Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. K. Dudka, Warszawa 2018.

- Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I (art. 1–424)*, red. D. Świecki, Warszawa 2018.
- Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II (art. 425–673)*, red. D. Świecki, Warszawa 2018.
- Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX 2019 (wydanie elektroniczne).
- Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167–296*, red. R. Stefański, S. Zabłocki, Kraków 1998.
- Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz*, red. P. Hofmański, Warszawa 2007.
- Kokot R., *Przekroczenie granic obrony koniecznej w świetle art. 25 § 3 k.k.*, „Przegląd Prawa i Administracji” 2004, nr LXII.
- Kolasiński B., *Szczególny wypadek przekroczenia granic obrony koniecznej (art. 25 § 3 k.k.)*, „Prokuratura i Prawo” 2000, nr 1.
- Komentarz aktualizowany do art. 1–424 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego*, red. L.K. Paprzycki, LEX 2015 (wydanie elektroniczne).
- Komentarz aktualizowany do art. 425–673 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 97.89.555)*, red. L.K. Paprzycki, LEX 2015 (wydanie elektroniczne).
- Komentarz do Kodeksu karnego. Część ogólna*, red. K. Buchała, Warszawa 1994.
- Konarska-Wrzosek V., Marek A., Oczkowski T., *Podstawy prawa karnego i prawa wykroczeń*, Toruń 2012.
- Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom I*, red. J. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016.
- Konwencjonalne i formalne aspekty prawa*, red. S. Czepita, Szczecin 2006.
- Kostyrko T., *Interpretacja koncepcji „wielości rzeczywistości” Leona Chwistka*, „Studia Metodologiczne”, Poznań 1968, z. 4.
- Kowalewska-Łukuć M., *Strona podmiotowa a wina – wzajemne relacje*, „Acta Iuris Stetinensis” 2018, nr 1 (21).
- Kowalewska-Łukuć M., *Wina w prawie karnym*, Warszawa 2019.
- Kozłowska-Kalisz P., w: *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Mozgawa, LEX 2018 (wydanie elektroniczne).
- Kozłowska-Kalisz P., w: *Prawo karne. Część ogólna*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2009.
- Kraskowski D., *Sprawca niepoczytalny w procesie karnym*, Łódź 2018.
- Krawczyk M., *Podstawy władztwa administracyjnego*, Warszawa 2016.
- Kruszyński P., Pawelec S., *Zasada domniemania niewinności*, w: *System Prawa Karnego Procesowego. Zasady procesu karnego. Tom II. Część 2*, red. P. Wiliński, Warszawa 2014.
- Kruszyński P., *Zasada domniemania niewinności w polskim procesie karnym*, Warszawa 1983.
- Krzymuski E., *Zasady nauki o usiłowaniu przestępstw*, Warszawa 1884.
- Kulesza J., *Problemy teorii kryminalizacji. Studium z zakresu prawa karnego i konstytucyjnego*, Łódź 2017.
- Kulesza J., *Zarys teorii kryminalizacji*, „Prokuratura i Prawo” 2014, nr 11–12.

- Kulik M., *Klauzula porządku publicznego w kontratybie zgody pokrzywdzonego jako instrument służący proporcjonalności jego stosowania*, w: *Zasada proporcjonalności w prawie karnym*, red. T. Dukiet-Nagórska, Warszawa 2010.
- Kulik M., *Przedawnienie karalności i przedawnienie wykonania kary w polskim prawie karnym*, Warszawa 2014.
- Kulik M., Wąsek A., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa 2016.
- Kurowski M., *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX 2019 (wydanie elektroniczne).
- Kutz C., *Responsibility*, w: *The Oxford Handbook of Jurisprudence and Philosophy of Law*, red. J. Coleman, S. Shapiro, Oxford 2004.
- Lachowski J., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. V. Konarska-Wrzošek, Warszawa 2018.
- Lachowski J., w: *System Prawa Karnego. Tom III. Nauka o przestępstwie. Zasady odpowiedzialności*, red. R. Dębski, Warszawa 2013.
- Ładoś S., *Pozycja prawna oskarżonego z zaburzeniami psychicznymi*, Warszawa 2013.
- Lande J., *Studia z filozofii prawa*, Warszawa 1959.
- Lang W., *Struktura odpowiedzialności prawnej*, „Zeszyty Naukowe. Nauki Humanistyczno-Społeczne”, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń 1968, z. 31, Prawo VIII.
- Leibniz G.W., *O dobroci Boga, wolności człowieka i pochodzeniu zła*, tłum. M. Frankiewicz, Warszawa 2001.
- Lernell L., *Wykład prawa karnego*, Warszawa 1966.
- Lewis D.K., *Counterfactuals*, Oxford 1986.
- Lewis D.K., *Counterpart Theory and Qualified Modal Logic*, „The Journal of Philosophy” 1968, vol. 65, nr 5.
- Lewis D.K., *Możliwości: konkretne światy czy abstrakcyjne obiekty proste?*, w: *Metafizyka w filozofii analitycznej*, red. T. Szubka, tłum. U. Żegleń, Lublin 1995.
- Lewis D.K., *On the Plurality of Worlds*, Blackwell 1986.
- Lewis D.K., *Truth in Fiction*, „American Philosophical Quarterly” 1978, nr 15 (1).
- Lizza J.P., *Multiple Personality and Personal Identity Revisited*, „The British Journal for the Philosophy of Science” 1993, vol. 44, nr 2.
- Mąciór W., *Obrona konieczna*, „Prawo i Życie”, 7 kwietnia 1998 r.
- Majewski J., *Budowa przepisów prawa karnego i norm w nich zawartych*, w: *System Prawa Karnego. Tom II. Źródła prawa karnego*, red. T. Bojarski, Warszawa 2011.
- Majewski J., *Czy idea tak zwanej wtórnej legalności się broni*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego”, t. XLIII, Wrocław 2017.
- Majewski J., *Czynny żal po dokonaniu czynu zabronionego i jego wpływ na odpowiedzialność karną sprawcy (wybrane zagadnienia)*, w: *Czynny żal jako okoliczność wpływająca na odpowiedzialność karną*, red. J. Majewski, Warszawa 2018.
- Majewski J., Kardas P., *O dwóch znaczeniach winy w prawie karnym*, „Państwo i Prawo” 1993, nr 10.
- Majewski J., *O schemacie budowy norm prawa karnego w piśmiennictwie karnistycznym*, w: *System Prawa Karnego. Tom II. Źródła prawa karnego*, red. T. Bojarski, Warszawa 2011.
- Majewski J., *Tak zwana kolizja obowiązków w prawie karnym*, Warszawa 2002.

- Majewski J., *Umorzenie postępowania karnego na wniosek pokrzywdzonego (art. 59a k.k.). Tezy wraz z odpowiedziami na pytania postawione podczas III Krakowskiego Forum Karnistycznego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, z. 2.
- Makarewicz J., *Kodeks karny z komentarzem*, Lwów 1935.
- Makarewicz J., *Kodeks karny z komentarzem*, Lwów 1938.
- Makowski W., *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 1937.
- Makowski W., *Kodeks karny. Komentarz. Część I ogólna*, Warszawa 1932.
- Malec A., *O pojęciu odpowiedzialności prawnej*, „Przegląd Filozoficzny – Nowa Seria” 2012, nr 2.
- Małecki M., *Charakter prawny przypisania winy na tle struktury przestępstwa*, <<https://www.facebook.com/events/1432056773603999>>.
- Małecki M., *Co zmienia nowelizacja art. 37b k.k.*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2016, nr 2.
- Małecki M., *Inne spojrzenie na winę w prawie karnym (tezy referatu na zebraniu Katedry Prawa Karnego UJ)*, „Dogmaty Karnisty”, 8 lutego 2019, <<https://www.dogmatykarnisty.pl/2019/02/przypisanie-winy-a-struktura-przestepstwa-zebranie-katedry-prawa-karnego-uj>>.
- Małecki M., *Między bezprawnością, karalnością i winą (na marginesie artykułu prof. Zbigniewa Jędrzejewskiego)*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2017, nr 3.
- Małecki M., Płóciennik W., Szabatowska M., *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dn. 11 stycznia 2017 r., III KK 196/16*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2018, nr 3.
- Małecki M., *Przestępstwo niealimentacji w perspektywie zmian (uwagi do rządowego projektu nowelizacji art. 209 k.k. z 28 października 2016 r.)*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2016, nr 4.
- Małecki M., *Przygotowanie do przestępstwa. Analiza dogmatycznoprawna*, Warszawa 2016.
- Małecki M., *Umyślność i nieumyślność w projekcie nowelizacji kodeksu karnego. Analiza wybranych uwag krytycznych*, „Palestra” 2014, nr 5/6.
- Małecki M., *Usprawiedliwiony błąd co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego w świetle nowelizacji art. 28 § 1 k.k.*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, nr 1.
- Małecki M., *Usprawiedliwiony błąd co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego (art. 28 § 1 k.k.)*, w: *Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz*, red. W. Wróbel, Kraków 2015.
- Małecki M., *Zapis dyskusji, w: Czynny żal jako okoliczność wpływająca na odpowiedzialność karną*, red. J. Majewski, Warszawa 2018.
- Małecki M., *Zbiegi i kolizje przypisania skutku*, w: *Obiektywne oraz subiektywne przypisanie odpowiedzialności karnej*, red. J. Giezek, P. Kardas, Warszawa 2016.
- Małolepszy A., *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dn. 8 lutego 2011 r., V KK 246/10*, LEX 2011 (wydanie elektroniczne).
- Marek A., *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010.
- Marek A., *Obrona konieczna w prawie karnym. Teoria i orzecznictwo*, Warszawa 2008.
- Marek A., *Podstawy prawa karnego i prawa wykroczeń dla studentów administracji*, Toruń 2009.

- Marek A., *Prawo karne*, Warszawa 2004.
- Marek A., *Prawo karne*, Warszawa 2006.
- Marek A., *Prawo karne*, Warszawa 2009.
- Mares E.D., *Who Is Afraid of Impossible Worlds?*, „Notre Dame Journal of Formal Logic” 1997, nr 38(4).
- Matczak M., *Imperium tekstu. Prawo jako postulowanie i urzeczywistnianie świata możliwego*, Warszawa 2019.
- Matczak M., *Kompetencja organu administracji publicznej*, Kraków 2004.
- Matras J., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. K. Dudka, Warszawa 2018.
- Matravers M., *Is Twenty-First Century Punishment Post-Desert?*, w: *Retributivism has a past: Has it a future?*, red. M. Tonry, Oxford 2011.
- McCall C., *Concepts of Person. An Analysis of Concepts of Person, Self and Human Being*, Aldershot – Brookfield 1990.
- McDowell J., *O rzeczywistości przeszłości*, w: *Metafizyka w filozofii analitycznej*, red. T. Szubka, tłum. U. Żegleń, Lublin 1995.
- McDowell J., *On „The Reality of the Past”*, w: *Action and Interpretation: Studies In the Philosophy of the Social Sciences*, red. C. Hookway, P. Pettit, Cambridge 1978.
- Menzel C., *Possible Worlds*, w: *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* 2017, red. E.N. Zalta <<https://plato.stanford.edu>>.
- Metafizyka w filozofii analitycznej*, red. T. Szubka, tłum. U. Żegleń, Lublin 1995.
- Mohapatra K.P., *Personal Identity*, Cuttack 1983.
- Moore M.S., *Placing Blame: A Theory of Criminal Law*, Oxford 1997.
- Mozgawa M., w: *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, red. M. Mozgawa, LEX 2018 (wydanie elektroniczne).
- Mularski K., *Czynności podobne do czynności prawnych*, Warszawa 2011.
- Namysłowska-Gabrysiak B., *Prawo karne – część ogólna*, Warszawa 2008.
- Nauki penalne wobec problemów współczesnej przestępczości. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Andrzeja Gaberle*, red. K. Krajewski, Kraków 2007.
- Nauki penalne wobec szybkich przemian socjokulturowych. Księga jubileuszowa Profesora Mariana Filara*, red. A. Adamski i in., Toruń 2012.
- Nawrocki M., *Dynamika zmian w prawie na przykładzie instytucji przedawnienia karalności*, w: *Dynamizm zmian w prawie*, red. M. Nawrocki, M. Rylski, Warszawa 2017.
- Nawrocki M., *Głosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dn. 26 października 2017 r., II KK 192/17*, „Przełęcz Sądowy” 2019, nr 2.
- Niemczyk Z., *Umorzenie konsensualne (art. 59a k.k.). Wystąpienie oraz odpowiedzi na pytania postawione podczas III Krakowskiego Forum Karnistycznego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, z. 2.
- Nietzsche F., *Z genealogii moralności. Pismo polemiczne*, tłum. L. Staff, Warszawa 1905.
- Nieumysłność. Pokłosie VIII Bielańskiego Kolokwium Karnistycznego*, red. J. Majewski, Toruń 2012.
- Noonan H.W., *Personal Identity*, London – New York 2003.
- Nowa kodyfikacja prawa karnego. Krótkie komentarze*, Warszawa 1998.
- Nowak L. i in., *Czynności konwencjonalne w prawie*, „Studia Prawnicze” 1972, z. 2.

- Nowe kodeksy karne z 1997 r. wraz z uzasadnieniami*, red. I. Fredrich-Michalska, B. Stachurska-Marcińczak, Warszawa 1997.
- Nowelizacja prawa karnego 2015. Komentarz*, red. W. Wróbel, Kraków 2015.
- Nullum crimen sine lege*, red. I. Sepiolo, Warszawa 2013.
- Obrońca i pełnomocnik w procesie karnym po 1 lipca 2015 r. Przewodnik po zmianach*, red. P. Wiliński, Warszawa 2015.
- Okoliczności wyłączające bezprawność czynu*, red. J. Majewski, Toruń 2008.
- Olson E.T., *The Human Animal. Personal Identity without Psychology*, Oxford 1997.
- Opalek K., Wróblewski J., *Zagadnienia teorii prawa*, Warszawa 1969.
- Ossowska M., *Z dziejów pojęcia odpowiedzialności*, w: M. Ossowska, *O człowieku, moralności i nauce*, Warszawa 1983.
- Pabjan T., *Gottfrieda W. Leibniza idea świata najlepszego z możliwych*, „Studia z Historii Filozofii” 2017, nr 4 (8).
- Pabjan T., *Świat najlepszy z możliwych? O dobroci Boga i pochodzeniu zła*, Kraków 2018.
- Państwo prawa i prawo karne. Księga Jubileuszowa Profesora Andrzeja Zolla. Tom II*, red. P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2012.
- Państwo prawa i prawo karne. Księga Jubileuszowa Profesora Andrzeja Zolla. Tom II*, red. P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2012.
- Paprzycki L.K., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Grajewski, Kraków 2006.
- Paprzycki L.K., w: *Komentarz aktualizowany do art. 1–424 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego*, red. L.K. Paprzycki, LEX 2015 (wyd. elektroniczne).
- Parfit D., *Reasons and Persons*, Oxford 1984.
- Pasenkiewicz K., *Analiza i krytyka teorii wielości rzeczywistości Leona Chwistka*, „Studia Filozoficzne” 1962, nr 1 (28).
- Patryas W., *Interpretacja karnistyczna. Studium metodologiczne*, Poznań 1988.
- Patryas W., *Performatywy w prawie*, Poznań 2005.
- Patryas W., *Rozważania o normach prawnych*, Poznań 2001.
- Patterson F., Gordon W., *The Case of the Personhood of Gorillas*, w: *The Great Ape Project*, red. P. Cavalieri, P. Singer, Nowy Jork 1993.
- Patterson F., *Linguistic Capabilities of a Lowland Gorilla*, w: *Sign Language and Language Acquisition in Man and Ape*, red. F. Peng, Boulder 1979.
- Peczenik A., *Struktura normy prawnej*, „Studia Prawnicze” 1968, nr 20.
- Peiper L., *Komentarz do Kodeksu karnego, prawa o wykroczeniach, przepisów wprowadzających obie te ustawy oraz do Rozporządzenia Prezydenta R.P. o niektórych przestępstwach przeciw bezpieczeństwu państwa z 24 października 1934 roku (Dz.U. Nr 94, poz. 851), z uwzględnieniem ustawy karnej skarbowej, ordynacji podatkowej, Kodeksu Karnego Wojskowego, ustaw dodatkowych, orzecznictwa Sądu Najwyższego*, Kraków 1936.
- Peno M., *O wyborze moralnego zła, odpowiedzialności karnej i granicach prewencji*, „Studia Iuridica Toruniensia” 2015, nr 17.
- Peno M., *Problem sposobu pojmowania i roli winy w prawie karnym (od dogmatyki do wartości)*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2016, z. 3.

- Perszyk K.J., *Against Extended Modal Realism*, „Journal of Philosophical Logic” 1993, nr 22 (2).
- Petasz P., *Kara kryminalna i jej konstytucyjny wymiar*, w: *Prawo karne wobec Konstytucji*, red. M. Pająk, R. Zawłocki, Warszawa 2018.
- Petryszak K., *Krytyka i propozycje rozszerzenia ontycznych podstaw odpowiedzialności Romana Ingardena*, „Racjonalia. Z Punktu Widzenia Humanistyki” 2017, nr 7.
- Piaczyńska A., *Kryteria stopniowania winy*, „Prokuratura i Prawo” 2012, nr 9.
- Picht G., *Odwaga utopii*, Warszawa 1981.
- Picht G., *Pojęcie odpowiedzialności*, tłum. K. Michalski, w: G. Picht, *Odwaga utopii*, Warszawa 1981.
- Pilch A., *Umorzenie postępowania w trybie projektowanego art. 59a k.k.*, „Państwo i Prawo” 2013, nr 4.
- Plantinga A., *Dwie koncepcje modalności: modalny realizm i modalny redukcjonizm*, w: *Metafizyka w filozofii analitycznej*, red. T. Szubka, Lublin 1995.
- Plantinga A., *O rozwiązaniu Ockhama*, tłum. M. Iwanicki, „Roczniki Filozoficzne” 2008, nr 2.
- Plantinga A., *Two Concepts of Modality: Modal Realism and Modal Reductionism*, „Philosophical Perspectives” 1987, nr 1.
- Platon, *Państwo*, tłum. W. Witwicki, Gliwice 2018.
- Platon, *Platonis Opera*, red. J. Burnet, Oxford 1903.
- Pohl Ł., *Błąd co do znamion czynu zabronionego*, w: *System Prawa Karnego. Tom IV. Nauka o przestępstwie. Wyłączenie i ograniczenie odpowiedzialności karnej*, red. L.K. Paprzycki, Warszawa 2013.
- Pohl Ł., *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Warszawa 2012.
- Pohl Ł., *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Warszawa 2013.
- Pohl Ł., *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Warszawa 2015.
- Pohl Ł., *Struktura normy sankcjonowanej w prawie karnym. Zagadnienia ogólne*, Poznań 2007.
- Polskie postępowanie karne*, T. Grzegorzczak, J. Tylman, Warszawa 2001.
- Populizm penalny i jego przejawy w Polsce*, red. Z. Sienkiewicz, R. Kokot, Wrocław 2009.
- Pozbawienie wolności – funkcje i koszty. Księga Jubileuszowa Profesora Teodora Szymanowskiego*, red. A. Rzepliński i in., Warszawa 2013.
- Prawo i polityka w sferze publicznej*, red. P. Jabłoński, J. Kaczor, M. Pichlak, Wrocław 2018.
- Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, M. Bojarski, J. Giezek, Z. Sienkiewicz, Warszawa 2004.
- Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, red. M. Bojarski, Warszawa 2007.
- Prawo karne materialne. Część ogólna i szczególna*, red. M. Bojarski, Warszawa 2010.
- Prawo karne materialne. Część ogólna*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2009.
- Prawo karne w zarysie. Nauka o ustawie karnej i przestępstwie*, red. J. Waszczyński i in., Łódź 1992.
- Prawo karne wobec Konstytucji*, red. M. Pająk, R. Zawłocki, Warszawa 2018.
- Prawo karne*, red. A. Grześkowiak i in., Warszawa 2009.
- Prawo karne. Część ogólna*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2009.

- Prawo karne. Część ogólna, szczególna i wojskowa*, red. T. Dukiet-Nagórska i in., Warszawa 2010.
- Prawo wykroczeń w perspektywie zmian*, red. A. Światłowski, G. Bogdan, Kraków 2011.
- Prawo. Społeczeństwo. Jednostka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Leszkowi Kubickiemu*, red. A. Łopatka, B. Kunicka-Michalska, S. Kiewlicz, Warszawa 2003.
- Problems of Normativity, Rules and Rule-Following*, red. M. Araszkiwicz i in., Springer 2015.
- Problemy ewolucji prawa karnego*, red. T. Bojarski, Lublin 1990.
- Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci prof. M. Cieślaka*, red. S. Waltoś, Kraków 1993.
- Problemy wymiaru sprawiedliwości karnej. Księga Jubileuszowa Profesora Jana Skupińskiego*, red. A. Błachnio-Parzych, J. Jakubowska-Hara, J. Bosonoga, H. Kuczyńska, Warszawa 2013.
- Pruss A., *The cardinality objection to David Lewis's modal realism*, „Philosophical Studies” 2001, nr 104 (2).
- Przestępstwo, kara, polityka kryminalna. Problemy tworzenia i funkcjonowania prawa. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Tomasza Kaczmarka*, red. J. Giezek, Kraków 2006.
- Radwański Z., Olejniczak A., *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2011.
- Radwański Z., *Teoria umów*, Warszawa 1977.
- Radwański Z., w: *System Prawa Prywatnego. Tom II. Prawo cywilne – część ogólna*, red. A. Olejniczak, Z. Radwański, Warszawa 2008.
- Raglewski J., *Czynny żal w prawie karnym skarbowym*, w: *Czynny żal jako okoliczność wpływająca na odpowiedzialność karną*, red. J. Majewski, Warszawa 2018.
- Raglewski J., *Dobrowolne odstąpienie od czynu jako przesłanka instytucji czynnego żalu*, „Prokuratura i Prawo” 1997, z. 3.
- Raglewski J., *Okoliczności wyłączające albo ograniczające karalność*, w: *System Prawa Karnego. Tom IV. Nauka o przestępstwie. Wyłączenie i ograniczenie odpowiedzialności karnej*, red. L.K. Paprzycki, Warszawa 2013.
- Ransdell J., *Constitutive Rules and Speech-Acts Analysis*, „The Journal of Philosophy” 1971, vol. 68, no 3.
- Ratajczak A., *Zarys wykładu prawa karnego*, Warszawa 2002.
- Rejman G., *W kwestii dobrowolnego odstąpienia od usiłowania*, „Nowe Prawo” 1969, z. 3.
- Rodzinkiewicz M., *Fenomen odpowiedzialności w refleksji filozoficznej a prawnokarne zasady odpowiedzialności*, „Problemy Prawa Karnego” 1997, nr 16.
- Rodzinkiewicz M., *Kilka uwag o relacyjnym ujęciu winy w prawie karnym*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2001, nr 4.
- Rodzinkiewicz M., *Modelowanie pojęć w prawie karnym*, Kraków 1998.
- Rodzinkiewicz M., *Pojęcie winy w prawie karnym – prób analizy krytycznej na tle ujęcia relacyjnego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1992, nr 3.
- Roxin C., *Problematyka obiektywnego przypisania*, w: *Teoretyczne problemy odpowiedzialności karnej w polskim oraz niemieckim prawie karnym. Materiały Polsko-Niemieckiego Sympozjum Prawa Karnego, Karpacz, maj 1990*, red. T. Kaczmarek, Wrocław 1990.

- Sarkowicz R., *Poziomowa interpretacja tekstu prawnego*, Kraków 1995.
- Sarnecki P., w: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom I*, red. J. Garlicki, M. Zubik, Warszawa 2016.
- Schmidhäuser E., *Strafrecht AT*, Tübingen 1982.
- Schwartländer J., *Odpowiedzialność jako podstawowe pojęcie filozoficzne*, tłum. J. Filek, Kraków 1995, nr 10.
- Sendłak M., *Adam Małyśz i światy możliwe*, „Filozofuj” 2016, nr 6 (12).
- Sendłak M., *Between the Actual and the Trivial World*, „Organon” F 2016, nr 23(2).
- Sendłak M., *Realizm modalny i okresy warunkowe z niemożliwymi poprzednikami*, „Filozofia Nauki” 2014, nr 4 (88).
- Sendłak M., *Światy możliwe i inne przedmioty nieistniejące*, „Roczniki Filozoficzne” 2017, nr 4.
- Sendłak M., *Teorie metafizyczne światów niemożliwych*, „Studia Philosophica Wratislaviensia” 2013, nr 8 (3).
- Shoemaker S., Swinburne R., *Personal Identity*, Oxford 1984.
- Sign Language and Language Acquisition in Man and Ape*, red. F. Peng, Boulder 1979.
- Simionato M., *Everything for Nothing*, „Organon” F 2014, nr 21(4).
- Sitarz O., *Czynny żal związany z usiłowaniem w polskim prawie karnym. Analiza dogmatyczna i kryminalnopolityczna*, Katowice 2015.
- Sitarz O., *Karnoprawne konsekwencje różnych postaci czynnego żalu okazanego przez sprawcę przestępstwa lub wykroczenia*, w: *Racjonalna sankcja karna w systemie prawa*, red. P. Górski, A. Muszyńska, Warszawa 2019.
- Sitarz O., *Znajomość prawa karnego w zakresie czynnego żalu w społeczeństwie polskim*, w: *Pozbawienie wolności – funkcje i koszty. Księga Jubileuszowa Profesora Teodora Szymanowskiego*, red. A. Rzepliński i in., Warszawa 2013.
- Sławiński M., *Koncepcja odpowiedzialności jako procesu – rozważania w nawiązaniu do myśli Romana Ingardena*, w: *Prawo i polityka w sferze publicznej*, red. P. Jabłoński, J. Kaczor, M. Pichlak, Wrocław 2018.
- Sławiński M., *Konstytucyjne uwarunkowania zasady nullum crimen sine lege – uwagi na marginesie wykładni art. 42 ust. 1 Konstytucji RP*, w: *Nullum crimen sine lege*, red. I. Sepiolo, Warszawa 2013.
- Sławiński M., *O pojęciu odpowiedzialności na przykładzie odpowiedzialności za wykroczenie*, w: *Prawo wykroczeń w perspektywie zmian*, red. A. Światłowski, G. Bogdan, Kraków 2011.
- Śliwiński S., *Polskie prawo karne materialne. Część ogólna*, Warszawa 1946.
- Słownik języka polskiego PWN*; <<https://sjp.pwn.pl/slowniki/eks%20.html>>.
- Słownik łaciny średniowiecznej w Polsce*, t. V, red. M. Plezi, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1978-1984.
- Sondel J., *Słownik łacińsko-polski dla prawników i historyków*, Kraków 2003.
- Spotowski A., *Zezwolenie uprawnionego i zgoda pokrzywdzonego a odpowiedzialność karna*, „Państwo i Prawo” 1972, nr 3.
- Sroka T., w: *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.

- Stalnaker R., *Światy możliwe*, w: *Metafizyka w filozofii analitycznej*, red. T. Szubka, Lublin 1995.
- Stanisz A., *Sztuczne raje prawdopodobieństwa. O funkcjach negowania w wierszu pt. Dworzec Wiślawy Szymborskiej i jego angielskim przekładzie autorstwa Stanisława Barańczaka i Clare Cavanagh*, „*Postscriptum Polonistyczne*” 2017, nr 1.
- Stefański R.A., *Metodyka pracy prokuratora w sprawach karnych*, Warszawa 2017.
- Stefański R.A., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, t. II, red. S. Zabłocki, Warszawa 2004.
- Strawiński W., *O kwantowej nielokalności i światach możliwych: uwagi polemiczne*, „*Filozofia Nauki*” 2008, nr 1(61).
- Studnicki F., *Wstęp do informatyki prawniczej*, Warszawa 1978.
- Studnicki F., *Wzór zachowania się, wzór postępowania i norma*, „*Zeszyty Naukowe UJ. Prace Prawnicze*” 1981, z. 8.
- Surkont M., *Prawo karne*, Bydgoszcz – Gdynia 2001.
- Świda W., *Prawo karne*, Warszawa 1982.
- Świda W., *Prawo karne*, Warszawa 1986.
- Świecki D., *Czynności procesowe obrońcy i pełnomocnika w sprawach karnych*, Warszawa 2015.
- Świecki D., *Czynności procesowe obrońcy i pełnomocnika w sprawach karnych*, Warszawa 2011.
- Świecki D., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II (art. 425–673)*, red. D. Świecki, Warszawa 2018.
- Świecki D., w: *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, red. D. Świecki, LEX 2019 (wydanie elektroniczne).
- Świecki D., *Wina w prawie karnym materialnym i procesowym*, „*Prokuratura i Prawo*” 2009, nr 11/12.
- Swinburne R., *Personal Identity*, w: *Stanford Encyclopedia of Philosophy*; <https://plato.stanford.edu>.
- Swirydowicz K. i in., *O nieporozumieniach dotyczących tzw. norm zezwalających*, „*Państwo i Prawo*” 1975, nr 7.
- System Prawa Karnego Procesowego. Tom II. Zasady procesu karnego*, red. P. Wiliński, Warszawa 2014.
- System Prawa Karnego. Tom II. Źródła prawa karnego*, red. T. Bojarski, Warszawa 2011.
- System Prawa Karnego. Tom III. Nauka o przestępstwie. Zasady odpowiedzialności karnej*, red. R. Dębski, Warszawa 2012.
- System Prawa Karnego. Tom IV. Nauka o przestępstwie. Wylączenie i ograniczenie odpowiedzialności karnej*, red. L.K. Paprzycki, Warszawa 2013.
- System Prawa Prywatnego. Tom II. Prawo cywilne. Część ogólna*, red. A. Olejniczak, Z. Radwański, Warszawa 2008.
- Szafraniec M., *Przekroczenie granic obrony koniecznej w polskim prawie karnym*, Kraków 2004.
- Szczucki K., *Rola zgody w strukturze przestępstwa na przykładzie przestępstwa zgwałcenia*, „*Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych*” 2011, z. 1.

- Tarapata S., *Dobro prawne w strukturze przestępstwa. Analiza teoretyczna i dogmatyczna*, Warszawa 2016.
- Tarapata S., *Dobrowolność w prawnokarnej konstrukcji czynnego żalu (zagadnienia wybrane)*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2017, z. 2.
- Tarapata S., *Obiektywna czy subiektywna przewidywalność? Głos w sprawie sporu dotyczącego nieświadomej nieumyślności*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, z. 1.
- Tarapata S., *Z problematyki ustalania zamiaru ewentualnego, tożsamości czynu i kryteriów przypisania skutku. Uwagi na marginesie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 29 kwietnia 2013 r., II AKa 62/13*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, nr 4.
- Tarapata S., Zając D., *Znaczne zwiększenie uprzedniego zagrożenia dla dobra prawnego spowodowanego przez sprawcę jako negatywna przesłanka obiektywnego przypisania skutku*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2014, nr 3.
- Tarapata S., Zakrzewski P., *Dobrowolność jako warunek czynnego żalu*, w: *Czynny żal jako okoliczność wpływająca na odpowiedzialność karną*, red. J. Majewski, Warszawa 2018.
- Tarapata S., Zoll A., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53–116*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016.
- Tarnawski M., *Zagadnienia jedności i wielości przestępstw*, Poznań 1977.
- Teoretyczne i praktyczne problemy współczesnego prawa karnego. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Bojarskiemu*, red. A. Michalska-Warias, I. Nowakowski, J. Piórkowska-Flieger, Lublin 2011.
- Teoretyczne problemy odpowiedzialności karnej w polskim oraz niemieckim prawie karnym*, red. T. Kaczmarek, Wrocław 1990.
- The Encyclopedia of Philosophy*, vol. II, red. P. Edwards, New York – London 1967.
- The Great Ape Project*, red. P. Cavalieri, P. Singer, Nowy Jork 1993.
- The Oxford Handbook of Jurisprudence and Philosophy of Law*, red. J. Coleman, S. Shapiro, Oxford 2004.
- The Stanford Encyclopedia of Philosophy* 2017, red. E.N. Zalta <<https://plato.stanford.edu>>.
- Tylman J., w: *Polskie postępowanie karne*, T. Grzegorzczak, J. Tylman, Warszawa 2001.
- Tyszkiewicz L., *Niektóre kwestie dyskusyjne w pracach nad reformą Kodeksu karnego z 1997 r.*, w: *Ius et Lex. Księga jubileuszowa ku czci profesora Adama Strzembosza*, red. A. Dębiński, A. Grześkowiak, K. Wiak, Lublin 2002.
- Tyszkiewicz L., *O definicji przestępstwa, jej strukturze i elementach*, „Problemy Prawa Karnego. Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego”, t. 21, nr 1485.
- Uniwersalny słownik języka polskiego. Tom I*, red. S. Dubisz, Warszawa 2003.
- van Inwagen P., *Dwa pojęcia światów możliwych*, w: *Metafizyka w filozofii analitycznej*, red. T. Szubka, tłum. T. Szubka, U. Żegleń, Lublin 1995.
- van Inwagen P., *Two Concepts of Possible Worlds*, „Midwest Studies in Philosophy” 1986, nr 11.
- Vander Laan D.A., *The Ontology of Impossible Worlds*, „Notre Dame Journal of Formal Logic” 1997, vol. 38, nr 4.

- von Hirsch A., *Deserved Criminal Sentences*, Hart Publishing 2017.
- W kregu teorii i praktyki prawa karnego: księga poświęcona pamięci Profesora Andrzeja Wąska, red. L. Leszczyński, E. Skrętowicz, Z. Hołda, Lublin 2005.
- W obronie zwierząt, red. P. Singer, tłum. M. Betlej, Warszawa 2011.
- W poszukiwaniu dobra wspólnego. Księga jubileuszowa Profesora Macieja Zielińskiego, red. A. Choduń, S. Czepita, Szczecin 2010.
- Walen A., *Retributive Justice*, w: *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* 2016, red. E.N. Zalta <<https://plato.stanford.edu>>.
- Warylewski J., *Prawo karne. Część ogólna*, Warszawa 2009.
- Warylewski J., *Zgoda pokrzywdzonego w polskim prawie karnym*, Sopot 1997.
- Warzoszczak P., *Dwa typy modalnego fikcjonalizmu*, „Filozofia Nauki” 2019, nr 1(65).
- Wąsek A., *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Gdańsk 1999.
- Wąsek A., *Opinia na temat rządowego i poselskich projektów ustaw o zmianie ustawy – Kodeks karny (druki nr: 1672, 2027, 2335, 2510, 2491, 1932)*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2001, nr 1.
- Wąsek A., *Stan konieczności w części ogólnej projektu k.k.*, w: *Problemy kodyfikacji prawa karnego. Księga ku czci prof. M. Cieślaka*, red. S. Waltoś, Kraków 1993.
- Wąsek A., w: *Kodeks karny. Komentarz*, Gdańsk 2002–2003.
- Waszczyński J., w: *Prawo karne w zarysie. Nauka o ustawie karnej i przestępstwie*, red. J. Waszczyński i in., Łódź 1992.
- Wieczorkiewicz-Kita J., *O konwencjonalnych i formalnych aspektach procesu karnego*, w: *W poszukiwaniu dobra wspólnego. Księga jubileuszowa Profesora Macieja Zielińskiego*, red. A. Choduń, S. Czepita, Szczecin 2010.
- Wilk L., w: *Prawo karne. Część ogólna, szczególna i wojskowa*, red. T. Dukiet-Nagórska, Warszawa 2010.
- Williams B., *Personal Identity and Individuation*, „Proceedings of the Aristotelian Society” 1956/1957, nr 57.
- Witkowski L., *O problemie tożsamości osobowej w filozofii. Część I: J. Locke i G.W. Leibniz*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici” 1990, z. 197.
- Wittgenstein L., *Tractatus logico-philosophicus*, tłum. B. Wolniewicz, Warszawa 2012.
- Wolter W., *Nauka o przestępstwie*, Warszawa 1973.
- Wolter W., *Od nadzwyczajnego złagodzenia kary do niepodlegania karze (studium analityczne)*, „Państwo i Prawo” 1971, nr 3–4.
- Wolter W., *Prawo karne. Zarys wykładu systematycznego. Część ogólna. I. Ustawa karna i przestępstwo na tle Kodeksu Karnego z 1932 r., Kodeksu Karnego Wojska Polskiego z 1944 r. oraz dekretów od 1944 do 1946 r.*, Warszawa 1947.
- Wolter W., *Zarys Systemu Prawa Karnego. Tom I*, Kraków 1933.
- Wróbel A., *Institucja dobrowolnego odstąpienia od popełnienia przestępstwa oraz czynnego żalu w rosyjskim prawie karnym*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego” 2016, nr 9.
- Wróbel A., *Institucja usiłowania, czynnego żalu oraz dobrowolnego odstąpienia od popełnienia przestępstwa w prawie karnym Ukrainy*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2016, z. 4.

- Wróbel W., *Konstrukcja kontratywu jako sposób uadekwatniania treści normy sankcjonowanej i sankcjonującej w procesie wykładni prawa karnego*, w: *W poszukiwaniu dobra wspólnego. Księga jubileuszowa Profesora Macieja Zielińskiego*, red. A. Choduń, S. Czepita, Szczecin 2009.
- Wróbel W., *O domniemaniach w zakresie przesłanek odpowiedzialności karnej*, „Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej UJ” 2006, z. 96.
- Wróbel W., *Opinia prawna o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw*, „Zmiany w kodyfikacjach karnych. Druki sejmowe 1394, 1289, 1276, 753, 640”, publikacja Biura Analiz Sejmowych 2009, nr 2 <[http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/0A31B35B270CB128C125758B002D9E3B/\\$file/ppc_2-09.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/0A31B35B270CB128C125758B002D9E3B/$file/ppc_2-09.pdf)>.
- Wróbel W., *Struktura normatywna przepisu prawa karnego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2003, z. 3, s. 102.
- Wróbel W., *Umorzenie kompensacyjne z art. 59 a k.k. – problemy do rozstrzygnięcia*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, z. 2.
- Wróbel W., *Umorzenie konsensualne (art. 59a k.k.). Odpowiedzi na pytania postawione podczas III Krakowskiego Forum Karnistycznego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, z. 2.
- Wróbel W., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część II. Komentarz do art. 53–116 k.k.*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016.
- Wróbel W., *Wina i zawinienie a strona podmiotowa czynu zabronionego, czyli o potrzebie posługiwania się w prawie karnym pojęciem winy umyślnej i nieumyślnej*, w: *Przestępstwo, kara, polityka kryminalna. Problemy tworzenia i funkcjonowania prawa. Księga jubileuszowa z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Tomasza Kaczmarka*, red. J. Giezek, Kraków 2006.
- Wróbel W., *Zapis dyskusji*, w: *Kryminalizacja narażenia dobra prawnego na niebezpieczeństwo*, red. J. Majewski, Warszawa 2015.
- Wróbel W., *Zmiana normatywna i zasady intertemporalne w prawie karnym*, Kraków 2003.
- Wróbel W., *Znaczenie zgody następczej oraz rezygnacji przez dysponenta dóbr prawnych z ochrony prawnokarnej w perspektywie zasady „ultima ratio” prawa karnego*, w: *Państwo prawa i prawo karne. Księga Jubileuszowa Profesora Andrzeja Zolla. Tom II*, red. P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2012.
- Wróbel W., Zoll A., *Polskie prawo karne. Część ogólna*, Kraków 2012.
- Wróbel W., Zoll A., *Polskie prawo karne. Część ogólna*, Kraków 2013.
- Wróblewski J., *Zasady tworzenia prawa*, Warszawa 1989.
- Wronkowska S., Zieliński M., *Problemy i zasady redagowania tekstów prawnych*, Warszawa 1993.
- Wronkowska S., Ziemiński Z., *Zarys teorii prawa*, Poznań 1997.
- Wronkowska S., Ziemiński Z., *Zarys teorii prawa*, Poznań 2001.
- Współczesny słownik języka polskiego. Tom I*, red. B. Dunaj, Warszawa 2007.
- Wykładnia konstytucji. Aktualne problemy i tendencje*, red. M. Smolak, Warszawa 2016.
- Zabłocki S., *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego – Izba Karne*, „Palestra” 1998, nr 1–2.

- Zabłocki S., w: *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 167 –296*, red. R. Stefański, S. Zabłocki, Kraków 1998.
- Zakrzewski P., *Stopniowanie winy w prawie karnym*, Warszawa 2016.
- Zalewski W., *Instytucja czynnego żalu jako instrument polityki karnej*, w: *Czynny żal jako okoliczność wpływająca na odpowiedzialność karną. Pokłosie XIV Bielańskiego Kolokwium Karnistycznego*, red. J. Majewski, Warszawa 2018.
- Zasada proporcjonalności w prawie karnym*, red. T. Dukiet-Nagórska, Warszawa 2010.
- Zawłocki R., *Akt oskarżenia jako przedmiot procesowego sporu przed kontradiktoryjną rozprawą*, w: *Obrońca i pełnomocnik w procesie karnym po 1 lipca 2015 r. Przewodnik po zmianach*, red. P. Wiliński, Warszawa 2015.
- Zawłocki R., *Pojęcie przestępstwa*, w: *System Prawa Karnego. Tom III. Nauka o przestępstwie. Zasady odpowiedzialności*, red. R. Dębski, Warszawa 2013.
- Żegleń U., *Modalność w logice i w filozofii*, Warszawa 1990.
- Zgoda pokrzywdzonego*, red. R. Zawłocki, Warszawa 2012.
- Zieliński M., *Derywacyjna koncepcja wykładni jako koncepcja zintegrowana*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2006, z. 3.
- Zieliński M., *Interpretacja jako proces dekodowania tekstu prawnego*, Poznań 1972.
- Zieliński M., *Wykładnia prawa. Zasady, reguły, wskazówki*, Warszawa 2012.
- Zieliński M., Ziemiński Z., *Uzasadnianie twierdzeń, ocen i norm w prawoznawstwie*, Warszawa 1988.
- Ziemiński Z., *Logiczne podstawy prawoznawstwa*, Warszawa 1966.
- Ziemiński Z., *Przepis prawny i norma prawna*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1960, z. 1.
- Ziemiński Z., *W sprawie czynności konwencjonalnych*, „Państwo i Prawo” 1986, z. 6.
- Ziemiński Z., Zieliński M., *Dyrektywy i sposób ich wypowiedania*, Warszawa 1992.
- Zoll A., Bartosik K., *Od dyktatury do demokracji. I z powrotem. Autobiograficzna rozmowa o współczesnej Polsce*, Kraków 2017.
- Zoll A., *Czy jest uzasadnione wyróżnianie pierwotnej i wtórnej legalności?*, w: *W poszukiwaniu dobra wspólnego. Księga jubileuszowa Profesora Macieja Zielińskiego*, red. A. Choduń, S. Czepita, Szczecin 2010.
- Zoll A., *Karalność i karygodność czynu jako odrębne elementy struktury przestępstwa*, w: *Teoretyczne problemy odpowiedzialności karnej w polskim oraz niemieckim prawie karnym*, red. T. Kaczmarek, Wrocław 1990.
- Zoll A., *O normie prawnej z punktu widzenia prawa karnego*, „Krakowskie Studia Prawnicze” 1991, nr 23.
- Zoll A., *Odpowiedzialność lekarza za niepowodzenie w leczeniu*, Warszawa 1988.
- Zoll A., *Ogólne zasady odpowiedzialności karnej w projekcie Kodeksu karnego*, „Państwo i Prawo” 1990, z. 10.
- Zoll A., *Okoliczności wyłączające bezprawność czynu*, Warszawa 1982.
- Zoll A., *Strona podmiotowa i wina w kodeksie karnym z 1997 r. i w projektach jego nowelizacji*, w: *Prawo. Społeczeństwo. Jednostka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Leszkowi Kubickiemu*, red. A. Łopatka, B. Kunicka-Michalska, S. Kiewlicz, Warszawa 2003.

- Zoll A., *Typ czynu zabronionego charakteryzujący się nieumyślnością*, w: *Nieumyślność. Pokłosie VIII bielańskiego Kolokwium Karnistycznego*, red. J. Majewski, Toruń 2012.
- Zoll A., *W sprawie kontratypów*, „Państwo i Prawo” 2009, z. 4.
- Zoll A., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll, Kraków 1998.
- Zoll A., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–52*, red. W. Wróbel, A. Zoll, Warszawa 2016.
- Zoll A., *Założenia polityki karnej w projekcie kodeksu karnego*, „Państwo i Prawo” 1994, nr 5.
- Кримінальний Кодекс України, Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, No 25–26.

Orzecznictwo

- Postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 18 października 2018 r., IV KK 254/2018.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 24 stycznia 2018 r., II KK 10/2018.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 26 września 2018 r., IV KK 227/2018.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 26 września 2018 r., IV KK 61/2018.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 3 kwietnia 2002 r., V KKN 484/00.
- Postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 6 grudnia 2018 r., IV KK 284/2018.
- Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dn. 12 września 1991 r., II AKr 87/91.
- Uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2017 r., I KZP 4/17.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dn. 11 stycznia 2018 r., II AKa 531/17.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dn. 12 marca 2008 r., II AKa 356/07.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dn. 5 kwietnia 2018 r., II AKa 273/17.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dn. 24 maja 2018 r., II AKa 75/2018.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dn. 26 września 2013 r., II AKa 168/13.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dn. 5 kwietnia 2018 r., II AKa 45/2018.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dn. 3 lipca 2018 r., II AKa 139/2018.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dn. 30 października 2018 r., II AKa 207/2018.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 12 grudnia 1973 r., IV KR 324/73.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 12 kwietnia 1983 r., IV KR 39/83.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 16 maja 2018 r., V KO 26/18.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 22 sierpnia 1980 r., III KR 255/80.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 25 maja 1982 r., III KR 107/82.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 3 lutego 1987 r., IV KR 6/87.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dn. 5 września 2018 r., IV Ka 667/2018.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dn. 23 sierpnia 2018 r., IX Ua 17/2018.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dn. 29 czerwca 2018 r., VI Ka 389/2018.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dn. 9 listopada 2018 r., VI Ka 422/2018.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Koninie z dn. 15 czerwca 2018 r., II Ka 134/2018.
- Wyrok Sądu Okręgowego w Koninie z dn. 24 września 2018 r., II Ka 219/2018.

- Wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z dn. 13 września 2018 r., IV Ka 391/2018.
Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dn. 27 sierpnia 2018 r., IV K 24/2018.
Wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dn. 23 listopada 2018 r., IV Ka 716/2018.
Wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dn. 7 sierpnia 2018 r., IV Ka 464/2018.
Wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dn. 27 lipca 2018 r., XVI K 35/2018.
Wyrok Sądu Okręgowego w Sieradzu z dn. 19 września 2018 r., II Ka 224/2018.
Wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dn. 27 września 2018 r., IV Ka 533/2018.
Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dn. 25 października 2018 r., IX Ka 867/2018.
Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dn. 6 grudnia 2018 r., IV Ka 1182/2018.
Wyrok Sądu Rejonowego w Kaliszu z dn. 16 marca 2018 r., II K 733/17.
Wyrok Sądu Rejonowego w Mrągowie z dn. 17 lipca 2018 r., II W 342/16.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dn. 10 lipca 2000 r., SK 21/99.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dn. 14 lutego 2012 r., P 20/10.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dn. 2 lipca 2002 r., U 7/01.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dn. 25 maja 2004 r., SK 44/03.
Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dn. 6 lipca 1999 r., P 2/99.
Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dn. 29 sierpnia 2018 r., III SA/Wr 173/18.

Tabele

- Tabela 1. Wielomodelowe ujęcie struktury przestępstwa (oprac. M.M.)
Tabela 2. Elementy struktury przestępstwa (autorzy w porządku alfabetycznym)
Tabela 3. Porównanie teorii kary
Tabela 4. Struktura głęboka art. 1 § 3 k.k. wraz z podstawieniem (oprac. M.M.)
Tabela 5. Ekosystem ekskulpantów 2° (oprac. M.M.)
Tabela 6. Racjonalizacje przedawnienia karalności w prawie karnym
Tabela 7. Klauzule kodujące potencjalne ekskulpanty 2° (oprac. M.M.)
Tabela 8. Kodeksowe klauzule redukujące odpowiedzialność karną (oprac. M.M.)

Rysunki

- Rysunek 1. Struktury normatywne prawa karnego (oprac. M.M.)
Rysunek 2. Światy możliwe i ich chronologia (oprac. M.M.)
Rysunek 3. Horyzonty świata rzeczywistego (oprac. M.M.)
Rysunek 4. Rozczłonkowanie treściowe typu czynu zabronionego pod groźbą kary (oprac. M.M.)